
	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	2 стр. из 44

Мазмұны

1	Мақсаты және қолдану саласы	3
2	Нормативті сілтемелер	3
3	Терминдер, анықтамалар, қысқартулар	3
4	Жауапкершілік және өкілеттіктер	4
5	Жалпы ережелер	4
6	Дипломдық жұмыс және дипломдық жоба тақырыбын таңдау және бекіту	5
7	Дипломдық жұмысты және дипломдық жобаны орындауға ғылыми жетекшілік ету	7
8	Дипломдық жұмыс/жоба тақырыбы бойынша ақпарат көздерін таңдау және зерттеу	9
9	Дипломдық жұмыс/жоба тақырыбы бойынша практикалық материалдарды жинау және өңдеу	9
10	Дипломдық жұмыс және дипломдық жобаның құрылымы	10
11	Дипломдық жұмыс пен дипломдық жобаның мазмұны мен ресімделуіне қойылатын негізгі талаптар	10
12	Дипломдық жұмыстың және дипломдық жобаның мәтінін ресімдеу ережелері	16
13	Дипломдық жұмыстарды/жобаларды өзара алмасу бойынша тексеру тәртібі	21
14	Дипломдық жұмыстың және дипломдық жобаның соңғы нұсқасын рәсімдеу	22
15	Дипломдық жұмыс пен дипломдық жобаны қорғау және бағалау тәртібі	25
16	Дипломдық жұмыстарды сақтау реті	27
17	Шығару және тарату	27
18	Сақтау	27
19	Қосымшалар	28
20	Танысу парағы	44

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	3 стр. из 44

1. Мақсаты және қолдану саласы

Әдістемелік нұсқаулар Қазтұтынуодағы Қарағанды университетінде (бұдан әрі - университет) дипломдық жұмыстар мен дипломдық жобаларды қорғау рәсімі мен орындалуы бойынша жалпы талаптарды белгілеу мақсатында әзірленді.

Дипломдық жұмыстар мен дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар (бұдан әрі - әдістемелік нұсқаулар) университеттің академиялық саясаты шеңберінде жасалды.

Дипломдық жұмыстар мен дипломдық жұмыстарды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар Қазтұтынуодағы Қарағанды университетінің барлық білім беру бағдарламаларының студенттеріне арналған.

2. Нормативті сілтемелер

Осы әдістемелік нұсқауларда мынадай нормативтік құжаттарға сілтемелер пайдаланылды:

2.1. 27.07.2007 ж. "Білім туралы" Қазақстан Республикасының Заңы (өзгерістермен және толықтырулармен);

2.2 Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 20.07.2022 жылғы №2 бұйрығымен бекітілген Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты;

2.3 ҚР Білім және ғылым министрінің 30.10.2018 жылғы № 595 бұйрығымен бекітілген Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидалары (өзгерістермен және толықтырулармен);

2.4 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 20.04.2011 жылғы № 152 бұйрығымен бекітілген Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидалары (өзгерістермен және толықтырулармен);

2.5 Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімінде жасанды интеллектті қолдану жөніндегі ЖОО аралық стандарт.

3. Терминдер, анықтамалар, қысқартулар

3.1 Терминдер және анықтамалар

Дипломдық жұмыс	студенттің білім беру бағдарламасының профиліне сәйкес келетін өзекті мәселені өз бетінше зерттеу нәтижелерін жалпылау болып табылатын бітіру жұмысы
Дипломдық жоба	жобалық тәсілдерді қолдана отырып және (немесе) бизнес-жобаларды, модельдерді, сондай-ақ жобаларды дайындау түрінде орындалған білім беру бағдарламасының бейініне

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	4 стр. из 44

	сәйкес келетін қолданбалы міндеттерді дербес шешу болып табылатын студенттің шығармашылық сипаттағы бітіру жұмысы және басқа да жобалар
Аңдатпа	дипломдық жобаның ілеспе құжаты, онда жүргізілген жұмыстың мәні, мақсаты, зерттеу әдістері және қол жеткізілген нәтижелер нақты және нақты көрсетілген.
Қорытынды аттестаттау	жоғары білімнің білім беру бағдарламасын зерделеу аяқталғаннан кейін қол жеткізілген оқыту нәтижелерін бағалау мақсатында жүргізілетін рәсім
Жасанды интеллект жүйесі	II жүйесі (artificial intelligence system, AI system): адам анықтаған мақсаттар жиынтығы үшін мазмұн, болжамдар, ұсыныстар немесе шешімдер сияқты түпкілікті нәтижелерді тудыратын техникалық жүйе.

3.2 Қысқартулар

Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті	Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті
ҚР МЖМБС	Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты
ҚР ҒжЖБМ	Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
ЖжЖКБАДД	Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің академиялық даму департаменті
ББ	білім беру бағдарламасы
АК	Аттестаттау комиссиясы
СҚжАО	Сапаны қамтамасыз ету және аккредиттеу орталығы.

4. Жауапкершілік және өкілеттіктер

4.1 Әдістемелік нұсқауларды енгізу және қолдану үшін ЖжЖКБАДД жауап береді.

4.2. Әдістемелік нұсқауларды сапалы орындау үшін бітіруші кафедралардың меңгерушілері, дипломдық жұмыстардың/жобалардың ғылыми жетекшілері, дипломдық жұмыстарды/жобаларды орындайтын студенттер жауапты және өкілетті болады.

4.3 ЖжЖКБАДД әдістемелік нұсқаулар талаптарының орындалуын бақылауға құқылы.

5. Жалпы ережелер

Дипломдық жұмыс және дипломдық жоба мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына және білім беру бағдарламасына сәйкес оқытудың

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	5 стр. из 44

соңғы кезеңінде орындалатын жазбаша бітіру жұмыстары болып табылады.

Дипломдық жұмысты орындау мақсаттары:

1) білім беру бағдарламасы бойынша теориялық білім мен практикалық дағдыларды жүйелеу, бекіту және кеңейту және оларды нақты ғылыми, техникалық, экономикалық және өндірістік міндеттерді, сондай-ақ мәдени мақсаттағы міндеттерді шешуде қолдану;

2) өз бетінше жұмыс жүргізу дағдыларын дамыту және әзірленетін проблемалар мен мәселелерді шешу кезінде ғылыми зерттеу және эксперимент жүргізу әдістемесін меңгеру;

3) қазіргі заманғы өндіріс, ғылым, техника, мәдениет жағдайында студенттің өз бетінше жұмыс істеуге дайындығын, сондай-ақ оның кәсіби құзыреттілік деңгейін анықтау.

Дипломдық жобаны жүзеге асырудың мақсаты-пәндік проблемалық жағдайды ғылыми негізделген шешу-оны жою немесе мүмкін баламалардың бірін таңдау үшін мақсатты әрекеттерді ұйымдастыруды талап ететін қайшылық. Дипломдық жобаны екі немесе одан да көп студенттер орындай алады (топтық жұмыс аясында). Бір дипломдық жобаны орындайтын білім алушылардың ең көп санын бітіруші кафедра айқындайды. Дипломдық жоба бойынша дипломдық жобаны орындайтын студенттер санына байланысты екі немесе одан да көп ғылыми жетекшілер тағайындалуы мүмкін. Командалық дипломдық жобаның көлемі мен күрделілігі қатысушылар санына пропорционалды түрде артуы керек.

Дипломдық жобалаудың міндеттері:

- зерттеу жұмысында теориялық білімді жүйелеу, жалпылау, қолдану және зерттеу және эксперимент әдістемесін меңгеру;

- өндірістік процесті, әлеуметтік құбылысты жетілдіру үшін материалдық немесе рухани маңызы бар нақты объектіні (өнімді, қызметті, модельді) әзірлеу;

- мәселені зерттеу және талдау, жобалау, болжау және қойылған міндетті шешу бойынша кәсіби құзыреттіліктерді дамыту.

Дипломдық жұмыс және дипломдық жоба дайындық бағыты бойынша әдебиеттерді терең зерттеу (оқулықтар, оқу құралдары, монографиялар, мерзімді әдебиеттер, дәріс курстары, ғылыми журналдар, оның ішінде шет тілдерінде, нормативтік әдебиеттер және т.б.) және өндірістік және әлеуметтік практиканы талдау негізінде орындалады.

Дипломдық жұмыс пен дипломдық жоба тапсырмаға сәйкес жеке перспективалық теориялық және/немесе практикалық сұрақтарды әзірлеуі керек.

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	6 стр. из 44

6. Дипломдық жұмыс және дипломдық жоба тақырыбын таңдау және бекіту

Дипломдық жұмыстар мен дипломдық жобалардың тақырыбын бітіруші кафедралар айқындайды және жыл сайын кемінде 30% - ға жаңартылады, содан кейін факультет кеңесі 1 қазанға дейін қарайды және бекітеді.

Дипломдық жұмыстар мен дипломдық жобалардың тақырыбын анықтау кезінде өндірістің, білімнің, ғылым мен техниканың өзекті міндеттері мен проблемаларын, жұмыс берушілердің сұраныстарын ескеру ұсынылады. Дипломдық жұмыстар мен дипломдық жобалардың тақырыбы мамандарды даярлау бағытына сәйкес келуі керек, мазмұны бойынша дипломдық жұмыстар мен дипломдық жобаларға қойылатын талаптарға жауап беруі керек.

Дипломдық/жоба тақырыбын студент ұсынылған тақырыптан соңғы оқу жылының бірінші семестрінде дербес таңдайды. Дипломдық жұмыс/дипломдық жоба тақырыбын студенттің өзі ұсына алады, тіпті егер ол жалпы тақырыпқа кірмесе де. Бұл жағдайда кафедра меңгерушісінің атына берген өтінішінде оны әзірлеудің себебі мен орындылығы негізделеді.

Бұл жағдайда студент бұрын орындаған ғылыми және/немесе курстық жұмыстардың жалғасы болуы ұсынылады.

Диссертация / жоба тақырыбын бекіту үшін студент Бітіруші кафедраға өтініш береді. Өтініште студент таңдалған тақырыптың нөмірі мен атауын көрсетеді, Қазтұтынуодағының Қарағанды университетінде қолданылып жүрген білім алушылардың жазбаша жұмыстарын қарыз алу мәніне тексеру қағидаларымен танысу фактісін тіркейді (1-қосымша).

Бір ұйымның, бір топтың екі немесе одан да көп студенттерінің материалдары бойынша бір тақырыпта дипломдық жұмыстарды орындауға рұқсат етілмейді.

Кафедрааралық өзара іс-қимыл шеңберінде кафедрааралық немесе пәнаралық дипломдық жұмыстар мен дипломдық жобалар сабақтас кафедралардың ғылыми жетекшілерін немесе консультанттарын тарта отырып орындалады.

Студенттердің дипломдық жұмыстың/жобаның тиісті тақырыптарын бекітуге өтініштерін кафедра қарайды және бекітеді. Кафедра меңгерушісінің дипломдық жұмыстардың/жобалардың тақырыптарын бекіту және ғылыми басшыны(ларды) және сыртқы рецензентті тағайындау туралы ұсынысы тиісті жылдың 10 желтоқсанына дейін ЖЖЖКБАДД -ға беріледі. Осы ұсыныс негізінде университет бойынша тиісті бұйрық шығарылады. Бұйрықта: студенттің(тердің) тегі, аты және әкесінің аты; дипломдық жұмыс/жоба тақырыбының нақты атауы; ғылыми басшысының, консультанттың(қажет болған жағдайда) және дипломдық жұмыс/жоба рецензентінің тегі мен аты-жөні, оның ғылыми дәрежесі/дәрежесі, ғылыми атағы, лауазымы және жұмыс

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	7 стр. из 44

орны көрсетіледі.

Дипломдық жұмыстардың тақырыптары 1 рет бекітіледі және өзгертілмейді. Ерекше жағдайларда, диплом алдындағы практика аяқталғаннан кейін тақырыпты тұжырымдау бітіруші кафедраның ұсынысы бойынша түзетілуі мүмкін.

Ұсынылған дипломдық жұмыс/жоба тақырыбымен қатар студенттер өз өнертабыстарын немесе стартаптарын ұсыну және қорғау түрінде таңдай алады.

Студенттердің дипломдық жұмыстың/жобаның арнайы тақырыптарын таңдауы ерекше мақұлдауға лайық. Дипломдық жұмыстың/жобаның тапсырысты тақырыбын таңдау кезінде студент(тер) кафедраға дипломдық жұмысты/жобаны орындауға тиісті ұйымның жазбаша түрде ресімделген тапсырысын ұсынуы тиіс (2-қосымша).

Дипломдық жұмыстың/жобаның тапсырыс берілген тақырыбын орындағаннан кейін студент(тер) Тапсырыс берушіге(еркін нысанда) есеп беруге міндетті, ал тақырыптың Тапсырыс беруші ұйымы жүргізілген зерттеу нәтижелері бойынша студентті тыңдайды. Дипломдық жұмыстың/жобаның нәтижелерін тыңдағаннан кейін Тапсырыс беруші ұйым университетке басшының қолы қойылған және осы ұйымның мөр бедерімен куәландырылған хаттамадан үзінді көшірмені ұсынады(3-қосымша).

Сонымен қатар, ұйым дипломдық жұмыс/жоба авторының (ларының) қорытындылары мен ұсыныстарын пайдалану(енгізу) туралы актіні ресімдей алады.

7. Дипломдық жұмысты және дипломдық жобаны орындауға ғылыми жетекшілік ету

Ректордың бұйрығымен кафедралардың ұсынысы бойынша дипломдық жұмыстардың/жобалардың ғылыми жетекшілері тағайындалады.

Студенттердің дипломдық жұмыстарына/жобаларына басшылықты жүзеге асыруды бейіні бойынша оқытушылар және (немесе) кемінде 5 жыл жұмыс өтілі бар ұлттық біліктілік шеңберінің 7 деңгейіне және ұлттық біліктілік шеңберінің 8 деңгейіне сәйкес келетін, кемінде 3 жыл жұмыс өтілі бар мамандар жүзеге асырады.

Ғылыми жетекшінің ұсынысы бойынша, қажет болған жағдайда кафедра ғылыми басшылыққа бөлінген уақыт есебінен дипломдық жұмыстың/жобаның жекелеген бөлімдері бойынша консультанттарды тарта алады.

Кеңесшілер ретінде жоғары оқу орындарының профессорлары, доценттері, оқытушылары мен ғылыми қызметкерлері, сондай-ақ басқа ұйымдардың жоғары білікті мамандары мен ғылыми қызметкерлері тағайындалуы мүмкін. Кеңесшілер студент орындаған жұмыстың/жобаның тиісті бөлімдерін тексереді және қорытынды береді.

Ғылыми басшы(лар) дипломдық жұмысқа/жобаға қорытындыны жазу

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	8 стр. из 44

кезінде ескереді

Ғылыми жетекшілер:

1) дипломдық жұмыс немесе жобалық тапсырма бойынша тапсырманың орындалуын бақылайды;

2) студенттерге дипломдық жұмысты/жобаны орындаудың барлық кезеңіне арналған күнтізбелік жұмыс кестесін әзірлеуге көмек көрсетеді;

3) студенттерге тақырып бойынша қажетті негізгі әдебиеттерді, анықтамалық және мұрағаттық материалдарды, үлгілік жобаларды және басқа да дереккөздерді ұсынады;

4) консультациялар кестесін белгілейді, оларды жүргізу кезінде студенттердің дипломдық жұмыстарды / жобаларды орындаудың күнтізбелік кестесін сақтауын ағымдағы бақылауды жүзеге асырады;

5) дипломдық жұмыстың/жобаның барлық бөлімдерінің көлемін белгілейді және студенттің зерттеу жұмысын үйлестіреді;

6) дипломдық жұмысты/жобаны орындау сапасы туралы пікір жазады (командалық дипломдық жобаларда - әрбір қатысушыға);

7) Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруінде жасанды интеллектті қолдану жөніндегі ЖОО аралық стандартта белгіленген талаптарды бұзудың кез келген мүмкіндігіне кедергі келтіреді.

Дипломдық жұмыс/жоба тақырыбын бекіткеннен кейін студент (лер) ғылыми жетекшілермен бірлесіп белгіленген нысан бойынша дипломдық немесе жобалық тапсырма жасайды (4-қосымша).

Дипломдық жұмыс бойынша тапсырма/жобалық тапсырма дипломдық жұмыстың / жобаның құрылымдық элементі болып табылады, ол бір парақтың екі жағынан басып шығарылады, ғылыми басшы(лар) мен студент(тер) қол қояды және кейіннен тікелей дипломдық жұмысқа/жобаға тігіледі.

Студентке диплом жұмысының/жобасының тақырыбын бекітіп, дипломдық немесе жобалық тапсырманы жасағаннан кейін ғылыми жетекші тікелей және жүйелі басшылық жүргізеді және бітіру жұмысының орындалу кестесінің сақталуын бақылауды жүзеге асырады; диплом жұмысының/жобасының жекелеген бөлімдерінің (кіші бөлімдерінің) дайындық дәрежесін тексереді; студентке материалды баяндаудың мазмұны, реттілігі, жинау әдістері, нақты практикалық материалды жалпылау, жүйелеу және әдістемелік өңдеу; студенттермен туындаған мәселелерді талқылайды, қосымша әдебиеттер мен заңнамалық актілерді, бекітілген нормативтік құжаттарды және т. б. ұсынады.

Кафедра меңгерушісі студенттердің дипломдық жұмысты/жобаны орындау барысын мезгіл-мезгіл бақылайды.

Студенттер дипломдық жұмыстардың/жобалардың орындалған бөліктерін ғылыми жетекшілерге белгіленген мерзімде бере отырып, бітіру жұмыстарын дайындаудың күнтізбелік кестесін қатаң сақтауы және олардың ескертулері мен ұсынымдарына сәйкес пысықтауларды уақтылы жүзеге асыруы тиіс.

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	9 стр. из 44

Жұмыс барысының жеделдігі және ақпарат алмасудың ыңғайлылығы үшін, оның ішінде карантиндік шаралар мен қашықтықтан оқыту форматы жағдайында дипломдық жұмысты/жобаны орындау және тапсыру, оның ішінде жекелеген орындалған бөлімдер және бітіру жұмысына қоса берілетін құжаттар бойынша ғылыми жетекшінің корпоративтік электрондық поштасын қолдана отырып жүргізіледі. Сонымен қатар, әртүрлі онлайн платформалардың бейнеконференцияларын орнату арқылы дипломдық жұмыстың немесе дипломдық жобаның онлайн нұсқаулығын қолдануға болады.

Дипломдық жұмысты/жобаны студенттер университетте, сондай-ақ кәсіпорындарда, ғылыми, жобалау-конструкторлық және басқа ұйымдарда орындай алады.

8. Дипломдық жұмыс/жоба тақырыбы бойынша ақпарат көздерін таңдау және зерттеу

Дипломдық жұмыс /жобаның сәтті жазылуына зерттелетін тақырыпқа қатысты ақпарат көздерін жан-жақты және шығармашылық зерттеу ықпал етеді.

Дипломдық жұмысты/жобаны орындау кезінде студенттерге электронды каталог, репозиторий арқылы әр түрлі әдебиеттерді өз бетінше іздеуге, сондай-ақ университет кітапханасының және басқа кітапханалардың электрондық ақпараттық ресурстарын пайдалануға мүмкіндік беріледі.

Студенттер бітіру жұмысы тақырыбына қажетті оқулықтарды, оқу құралдарын, сондай-ақ ғылыми монографияларды, мерзімді әдебиеттерді (журналдар, шолу ақпараты және т.б.) өз бетінше таңдайды. Әдебиеттерді іздеудің жалпы бағытын ғылыми жетекшілер береді.

Әдебиеттерді таңдау үшін бастапқыда библиографиялық тізім жасалады. Оған соңғы жылдары жарияланған ең маңызды әдебиеттер кіреді. Әдебиеттерді зерттеу және зерттеу жұмыстары барысында қосымша ақпарат көздері қажет болуы мүмкін, бұл әдебиеттер тізімін толықтыруға әкеледі.

Статистикалық деректерді іздеуді ҚР мемлекеттік органдарының және басқа да елдердің, халықаралық ұйымдардың ресми интернет-ресурстарында жүзеге асыру қажет.

Дереккөздерге объективті және адал сілтеме жасау керек, оларға сыни тұрғыдан қарау керек, яғни авторлардың жеке пікірлерімен ойластырылған және бейтарап зерттеу, талдау және негізді түрде келісу немесе келіспеу.

Студенттер жасанды интеллектті Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімінде жасанды интеллектті қолдану жөніндегі ЖОО аралық стандарттың талаптарына сәйкес қолдана алады.

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	10 стр. из 44

9. Дипломдық жұмыс/жоба тақырыбы бойынша практикалық материалдарды жинау және өңдеу

Дипломдық жұмыс/жоба белгілі бір ұйымның материалдарында орындалады. Практикалық материалдың қайнар көзі жоспарлы және есепті құжаттар, компаниялардың/ұйымдардың баланстары, анықтамалар, тексеру және тексеру материалдары, бизнес-жоспарлар және басқа материалдар болуы мүмкін.

Практикалық материалды жинаудың толықтығы, жүйелеу және өңдеу сапасы жалпы дипломдық жұмыстың /жобаның сапасына, дәлелге, тұжырымдар мен ұсыныстардың дәлелділігіне байланысты екенін есте ұстаған жөн.

Практикалық материалды өңдеу процесінде кестелер, диаграммалар, диаграммалар, графиктер жасалады, олар бітіру жұмысының негізгі мәтініне немесе дипломдық жұмыстың/жобаның қосымшаларына енгізілуі мүмкін.

Практикалық материалдарды таңдау кезінде студент қажетті қосымшалардың дизайнына, оларды дұрыс дайындауға және байланыстыруға, дипломдық жұмыстың немесе дипломдық жобаның мәтінінде қолда бар қосымшаларға сілтеме жасауға ерекше назар аударады.

10. Дипломдық жұмыс және дипломдық жобаның құрылымы

Дипломдық жұмыстың құрылымдық элементтері:

- Сыртқы мұқаба (5-қосымша)
- Титул парағы (6, 7-қосымша)
- Дипломдық жұмысты орындау бойынша тапсырма (4-қосымша)
- Мазмұны (11-Қосымша)
- Кіріспе
- Негізгі бөлім
- Қорытынды
- Пайдаланылған әдебиеттер тізімі (12-қосымша)
- Қосымшалар

Дипломдық жобаның құрылымдық элементтері:

- Сыртқы мұқаба (8-қосымша)
- Титул парағы (9, 10-қосымша)
- Жобалық тапсырма (4-қосымша)
- Аңдатпа
- Мазмұны (11-Қосымша)
- Кіріспе
- Негізгі бөлім
- Қорытынды
- Пайдаланылған әдебиеттер тізімі (12-қосымша)
- Қосымшалар

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	11 стр. из 44

11. Дипломдық жұмыс пен дипломдық жобаның мазмұны мен ресімделуіне қойылатын негізгі талаптар

Дипломдық жұмыстың мазмұны оның құрамдас бөліктерінің (кіріспе, бөлімдер, қорытынды және т.б.) және жұмыста ашылуы керек негізгі мәселелердің (кіші бөлімдердің) белгілі бір тәртіппен жасалған тізімі болып табылады.

Дипломдық жұмыстың мазмұнын (жоспарын) студент ғылыми жетекшінің қарауына ұсынады, ол қажет болған жағдайда оны түзетеді және нақтылайды. Жасалған жоспар, мүмкін, соңғы редакцияда емес, дипломдық жұмысты орындау жөніндегі тапсырмада жазылады және дипломдық жұмысты дайындау барысында бірқатар себептерге байланысты ішінара түзетілуі мүмкін.

Мазмұны бойынша дипломдық жоба әлеуметтік және өндірістік процестерді, технологиялар мен жүйелерді дамыту, жаңғырту, оңтайландыру, жетілдіру жөніндегі инновациялық идеяның ғылыми негізделген жобалық шешімін ұсынады.

Жобалық жұмыстардың ерекшелігі-білім алушы(лар) тек өзектілігі тиісті құжаттармен, мемлекеттік бағдарламалармен расталатын қажетті тақырыппен жұмыс істеуі керек. Бұл сондай-ақ шолулар, белгілі бір ұйымдардың іске асыру туралы анықтамалары немесе өндірістік тапсырыстар болуы мүмкін. Жобамен жұмыс жасай отырып, білім алушы міндетті түрде дипломдық жобаның мақсаттарына қол жеткізу және міндеттерін орындау бойынша негізделген шешімдерді қамтитын жобалық бөлімді әзірлейді.

Дипломдық жобаның бөлімдерінің мазмұны дипломдық жобаны іске асырудың таңдалған тәсіліне байланысты: зерттеу немесе қолданбалы.

Зерттеу сипатындағы дипломдық жоба негізгі нәтижелер ретінде мыналарды қамтиды:

- теориялық немесе қолданбалы модель. Модель белгілі бір процестерді, проблемалардың тиісті шеңберін, процестер мен жүйелерді тиімді қайта құрудың нақты бағыттарын жеткілікті түрде көрсетуі керек; ғылым мен практикадағы қолданыстағы тенденциялар шеңберіндегі стратегиялар мен тактикалардың, технологиялардың теориялық негіздемесі;

- нақты материалда автор ұсынған және сынақтан өткізген болжамдар, жоспарлар мен бағдарламаларды құру әдістері мен әдістерінің жиынтығы; нақты кәсіпорындар мен ұйымдарға бейімделген процестер мен жүйелердің тиімділігін бағалау көрсеткіштері.

Қолданбалы сипаттағы дипломдық жоба негізгі нәтижелер ретінде мыналарды қамтиды:

- процестерді, қызметтерді, операцияларды басқару жүйелеріндегі ұсынылған өзгерістер жобасы; сапаны, технологиялық және ұйымдастырушылық инновацияларды басқару;

- стратегиялық бағдарламалардың, қысқа мерзімді, орта мерзімді, ұзақ

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	12 стр. из 44

мерзімді болжамдар мен жоспарлардың, бюджеттердің жобалары;

- кәсіпкерлік жобалар, бизнес-жоспарлар, стартаптар, оларды ұйымдастырушылық қамтамасыз ету және іске асыру бойынша ұсынымдар;
- инвестициялық жобалар немесе олардың негізгі бөлімдері; (өндірістік, кадрлық, ұйымдастырушылық, маркетингтік, қаржылық, құқықтық және т.б.).

Дипломдық жоба келесі белгілерге жауап беруі керек:

дипломдық жобаның бағыты, тиімділігі, сенімділігі, үнемділігі, сапасы, ресурстық қамтамасыз етілуі, іске асыру мерзімі, ауқымы. Көзделген жағдайларда дипломдық жобаның экологиялық негізділігі болуға, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне және мүдделер қақтығысына байланысты ережелерді қамтымауға тиіс.

Дипломдық жұмыстың немесе дипломдық жобаның мазмұны оның құрамдас бөліктерінің белгілі бір тәртіппен әзірленген тізімі болып табылады, олар бітіру жұмысында ашылуы керек.

Сыртқы мұқаба

Мұқабада келесі мәліметтер келтірілген:

- дипломдық жұмыс /жоба орындалған ұйымның атауы;
- студенттің(тердің)тегі мен аты-жөні;
- диссертация / жоба тақырыбының атауы;
- бітіру жұмысының түрі-дипломдық жұмыс немесе дипломдық жоба;
- білім беру бағдарламаларының шифры және атауы;
- қала, жылы.

Титул парағы

Мұқаба парағы жұмыстың бірінші беті болып табылады және құжатты өңдеу және іздеу үшін қажетті ақпарат көзі ретінде қызмет етеді.

Титул парағында келесі мәліметтер келтірілген:

- дипломдық жұмыс /жоба орындалған ұйымның атауы;
- кафедра(лар) меңгерушісінің(олардың)бекітетін қолы;
- бітіру жұмысының түрі-дипломдық жұмыс немесе дипломдық жоба;
- дипломдық жұмыс/жоба тақырыбының атауы: " ";
- білім беру бағдарламаларының(бағдарламаларының) шифры және атауы;
- сол жақта - "орындалды" сөзі, оң жақта қарама - қарсы жақта студенттің тегі мен аты-жөні көрсетіледі, бірнеше студент орындаған жағдайда - "орындалды";
- төмендегі жолда "ғылыми жетекші" деп жазылады және ғылыми жетекшінің тегі мен аты-жөні, ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы көрсетіледі, екі және одан да көп ғылыми жетекші немесе консультант болған жағдайда-әрбір ғылыми жетекшінің/консультанттың тегі мен аты-жөні, ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы көрсетіледі;
- қала, жылы.

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	13 стр. из 44

Титул парағы дипломдық жұмыс / жоба беттерінің жалпы нөмірленуіне кіреді. Бет нөмірі титулдық параққа қойылмайды.

Дипломдық жұмысты/жобаны жазу кезінде студенттерге кеңес беріледі оның әр бөлігінің келесі шамамен мазмұны ұсталады.

Дипломдық жұмыс/ жобалық тапсырма. Дипломдық немесе жобалық тапсырмада: университеттің, факультеттің, кафедраның атауы; студенттің(лердің) тегі, аты және әкесінің аты; дипломдық жұмыс немесе дипломдық жоба тақырыбының атауы; тақырып бекітілген университет бойынша бұйрықтың нөмірі мен күні; дипломдық жұмыста немесе дипломдық жобада әзірленуге жататын сұрақтар мен міндеттердің тізбесі көрсетіледі; графикалық материалдың және негізгі талдамалық кестелердің тізбесі; ұсынылған әдебиет және басқа да ақпарат көздері; консультанттың өзіне қатысты жұмыс/жоба бөлімдері (немесе кіші бөлімдері) көрсетілген тегі, аты және әкесінің аты (бар болса); дипломдық немесе жобалық тапсырманың берілген күні; диплом жұмысының жекелеген бөлімдерінің (немесе кіші бөлімдерінің) бірінші нұсқасын дайындаудың күнтізбелік жоспары/ғылыми жетекшінің ескертулері мен тілектеріне сәйкес оларды кейіннен пысықтау; кафедраға дипломдық жұмысты немесе дипломдық жобаны түпкілікті нұсқада ұсыну мерзімі; ғылыми басшының(лардың), консультанттың (бар болса) және студенттің (тердің) қолдары.

Командалық дипломдық жобада тапсырмалар студенттердің әрқайсысы үшін жұмыс нәтижелері әрқайсысының жеке үлестерін бағалауға мүмкіндік беретін етіп тұжырымдалуы керек.

Дипломдық тапсырма/жобалық тапсырма диплом жұмысына/жобаға титулдық парақтан кейін нөмірленбей тігіледі.

Аңдатпа (тек дипломдық жоба үшін). Аңдатпа - бұл дипломдық жобаның ілеспе құжаты, онда жұмыстың мәні, мақсаты, зерттеу әдістері және қол жеткізілген нәтижелер нақты және нақты көрсетілген. Аңдатпаның мазмұнына көлемі (беттер саны), қоса берілген суреттер мен кестелер саны енгізіледі. Аңдатпа дипломдық жобаны жазу тілінде орындалады. Аңдатпа көлемі А4 форматындағы 2 беттен аспауы тиіс. Аңдатпа титулдық парақтан және жобалық тапсырмадан кейін жүреді және нөмірленбейді. Дипломдық жобаның құрылымдық элементінің атауы "АННОТАЦИЯ" (тек дипломдық жоба үшін) парақтың ортасында абзац шегініссіз бас (бас) әріптермен жазылады.

Мазмұны. Дипломдық жұмыстың/жобаның мазмұны кіріспе, барлық бөлімдердің, кіші бөлімдердің реттік нөмірлері мен атауларын, қорытындыны, пайдаланылған әдебиеттер тізімін және дипломдық жұмыстың / жобаның осы элементтері басталатын беттердің нөмірлері көрсетілген қосымшалардың атауларын қамтиды. Дипломдық жұмыстың құрылымдық элементінің және "МАЗМҰНЫ" дипломдық жобасының атаулары парақтың ортасында абзац шегініссіз бас (бас) әріптермен жазылады.

Кіріспе. Диплом/жоба тақырыбының өзектілігі, оны зерттеудің нақты

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	14 стр. из 44

қажеттілігін және практикалық ұсыныстарды әзірлеу қажеттілігін ашу негізделеді; дипломдық Зерттеудің мақсаты, міндеттері, объектісі, пәні және гипотезасы тұжырымдалады; зерттелетін мәселенің теориялық және әдіснамалық негізі, әдістері, ғылыми және/немесе практикалық маңыздылығы анықталады. Енгізу көлемі А4 форматындағы 3 беттен аспауы тиіс.

Диссертацияның негізгі бөлігі (ұсынылған)

Бірінші бөлім. Қарастырылады: зерттеу пәнінің теориялық-әдіснамалық және нормативтік-құқықтық базасы, осы пәннің түсінігі, мәні және жіктеу мәселелері; зерттелетін мәселенің нақты міндеттері көрсетіледі.

Екінші бөлім. Екінші бөлімде зерттелетін пән бойынша қолданыстағы ереже ашылады, яғни жалпы теориялық ережелер мен нақты ұйымның нақты материалы тұрғысынан тиісті мәселелердің мазмұны баяндалады. Зерттеу объектісін ұйымдастырудың ұйымдастырушылық-экономикалық сипаттамасы беріледі, нақты компаниялардың/ұйымдардың практикалық материалдарынан, ресми статистикалық мәліметтерден және т. б. алынған көрсеткіштер мен өлшемдерге аналитикалық зерттеу жүргізіледі.

Үшінші бөлім. Бұл бөлімде дипломдық жұмыстың тақырыбына байланысты әр түрлі мазмұн көрсетілуі мүмкін, мысалы, теория мен практика тұрғысынан белгілі бір мәселелер зерттелуі мүмкін (екінші бөлімде қарастырылмаған). Жүргізілген зерттеу нәтижелері бойынша осы бөлімде зерттелетін мәселені жетілдіруге бағытталған басқа авторлардың өз ұсыныстары мен пікірлері (міндетті түрде осы авторларға және ақпарат көздеріне сілтеме жасай отырып) ашылады.

Сонымен қатар, практикалық материалды, яғни белгілі бір ұйымның деректерін зерттеу нәтижелері бойынша теориялық ережелермен тығыз байланыста зерттелетін мәселе бойынша тиісті қорытындылар жасалуы керек (қорытынды жұмыс авторының пікірінше, ұйымдағы оң сәттер мен кемшіліктер) және белгіленген кемшіліктерді жою, зерттеу мәселесін ұйымдастыруды жетілдіру бойынша ұсыныстар дәлелденуі керек.

Үшінші бөлімнің болуы дипломдық жұмыстың тақырыбына байланысты және оның міндетті құрылымдық элементі болып табылмайды.

Дипломдық жобаның негізгі бөлігі (ұсынылған)

Бірінші бөлім Дипломдық жоба объектісін теориялық зерттеуге және зерттеу әдістерін анықтауға арналған. Бірінші бөлімде тақырыптық аймаққа шолу және талдау, ақпарат көздерін егжей-тегжейлі талдау, дипломдық жобаның негізгі түсініктерін анықтау, талдау және жобалау әдістерін негіздеу және сипаттау және бөлімді қорытындылармен аяқтау қажет.

Екінші бөлім. Онда зерттелетін объектіге жан-жақты сипаттама беріледі, мәселеге және объектінің ағымдағы жағдайына талдау жасалады. Білім алушы объектімен байланысты процестерді, құбылыстар мен фактілерді сыни тұрғыдан түсініп, жобалау кезеңдерін белгілеп, оларды жетілдіру үшін белгілі бір жобалық шешім ұсынуы керек. Бөлім сонымен қатар тұжырымдармен

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	15 стр. из 44

аяқталуы керек.

Үшінші бөлім нақты жобалауды қамтиды. Жобалау және модельдеу кезеңдері, жүргізілген эксперименттердің сипаттамасы, оларды талдау және олар бойынша қорытындылар, иллюстрациялармен, графиктермен, эскиздермен, диаграммалармен, схемалармен, бағдарламалық кодпен және т. б. сүйемелденетін шешім нұсқаларын салыстыру ашылады.

Үшінші бөлімде көрсетілген проблеманы жеңуге, ұсынылған шешімнің тиімділігіне экономикалық, технологиялық, әлеуметтік және басқа баға беруге мүмкіндік беретін осындай жобалық шешімді сипаттау, сондай-ақ берілген бағытта одан әрі жұмыс істеу перспективаларын белгілеу қажет. Жобада барлық қажетті есептеулер келтіріліп, графикалық материал ұсынылады. Бөлім қысқаша қорытындылармен аяқталады.

Тікелей шығындарды, экономикалық негіздемені, тиімділікті, зияткерлік шығындарды және басқа да экономикалық көрсеткіштерді есептеуді қамтитын дипломдық жобаның экономикалық тиімділігінің негіздемесі студенттің(лердің) дайындық бағытына байланысты дипломдық жобадан алынып тасталуы мүмкін.

Дипломдық жобаның тақырыбы мен мақсаттарына сәйкес екі бөлімнің болуына жол беріледі.

Қорытындыда дипломдық зерттеу нәтижесінде жасалған және енгізілген теориялық және практикалық тұжырымдар мен ұсыныстар жинақталады. Олар қысқа және нақты болуы керек, әзірлемелердің мазмұны, маңыздылығы, негізділігі мен тиімділігі туралы толық түсінік береді. Қорытынды көлемі А4 форматындағы 3 беттен аспауы тиіс.

Дипломдық жұмыстың/жобаның авторы зерттелетін мәселені жетілдіру бойынша ерекше мақұлдауға лайық. Бұл жағдайда тұжырымдар мен ұсыныстарды келесі ретпен ұсынған жөн: алдымен қорытынды жұмыс авторының пікірі бойынша кемшіліктер туралы тұжырымдар, содан кейін зерттеу объектісі болып табылатын ұйым бойынша тиісті сипаттағы тұжырымдар мен ұсыныстар.

Осылайша, тұжырымдар мен ұсыныстар жоғарыда аталған дәйектілікпен тезистер түрінде ресімделеді - толық дәлелсіз қысқаша тұжырымдалған және нөмірленген ережелер (егер ол дипломдық жұмыстың/жобаның тиісті бөлімдерінде болса) немесе олардың қысқаша баяндалған, бірақ жеткілікті негіздемесі бар.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі. Бұл тізім дипломдық жұмыстың /жобаның соңында "қорытынды" бөлімінен кейін беріледі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізіміне студенттер шынымен зерттеген және дипломдық жұмыста/жобада белгілі бір дәрежеде тиісті сілтемелер көрсетілген дереккөздер ғана енгізілуі керек (12-қосымша).

Ақпарат көздері пайдаланылған әдебиеттер тізімінде оларды дипломдық жұмыс/ жоба мәтінінде пайдалану кезектілігінде көрсетілуі керек.

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	16 стр. из 44

Қосымшалар. Қосымшаларға негізгі бөлімде көрсетілмеген дипломдық зерттеулерді орындауға байланысты материалдар кіреді.

Дипломдық жұмыста/жобада қабылданған шешімдер, барлық деректердің дәлдігі, дұрыстығы және объективтілігі үшін қорытынды жұмыстың авторы(лары) - студент(тер) жауап береді.

Дипломдық жұмыстың және дипломдық жобаның құрылымдық элементінің атауы "ҚОСЫМША" парақтың ортасында абзац шегініссіз бас (бас) әріптермен жазылады. "ҚОСЫМША" мен қолданба атауы арасындағы қашықтық бір бос жолға шегініс болуы керек; қолданба атауы мен тесік, кестелер және т.б. арасындағы қашықтық, бір бос жолға шегініс жасау керек.

12. Дипломдық жұмысты және дипломдық жобаны ресімдеу ережелері

Жалпы талаптар

Дипломдық жұмыс/жоба мәтінінің беттері және жұмысқа енгізілген иллюстрациялар, кестелер А4 форматына сәйкес келуі керек.

Дипломдық жұмыс/ дипломдық жоба бір интервалда А4 форматындағы ақ қағаз парағының бір жағында компьютер мен принтерді қолдана отырып, баспа түрінде жасалуы керек. Қаріп-қарапайым, 14 шрифт, Times New Roman. Әр түрлі гарнитураның қаріптерін қолдана отырып, белгілі бір талаптарға, формулаларға назар аударудың компьютерлік мүмкіндіктерін пайдалануға рұқсат етіледі.

Дипломдық жұмыс пен дипломдық жобаның мәтіні өрістердің келесі өлшемдерін сақтай отырып басылуы керек: оң жағы - 10 мм, жоғарғы жағы - 20 мм, сол жағы - 30 мм және төменгі жағы - 25 мм. абзац шегінісі-10 мм.

Әр бөлім жаңа беттен басталуы керек. Ішкі бөлімдердің мәтінін жеткілікті орын болған жағдайда аяқталмаған беттің бос бөлігіне басып шығаруға болады. Парақтың жартысынан аз бос орын болған жағдайда, келесі бөлімнің мәтіні жаңа беттен басталуы керек.

Бөлім мен кіші бөлімнің атаулары арасындағы қашықтық мәтіннен бір бос жолға шегініс жасауы тиіс; кіші бөлімнің атауы мен мәтін арасындағы қашықтық мәтіннен екі бос жолды құрауы тиіс; алдыңғы кіші бөлімнің мәтінінің соңы мен келесі кіші бөлімнің атауы арасындағы қашықтық екі бос жолға шегініс жасауы тиіс (13-қосымша).

Басып шығарылған мәтіннің және иллюстрациялардың, кестелердің, дербес компьютерден басып шығарудың ресімделуінің сапасы олардың нақты көшірілу талабын қанағаттандыруы тиіс.

Дипломдық жұмысты немесе дипломдық жобаны орындау кезінде бүкіл мәтін бойынша кескіннің біркелкі тығыздығын, контрастын және айқындылығын сақтау қажет. Бітіру жұмысында анық, анық емес сызықтар, әріптер, сандар мен белгілер болуы керек.

Мәтіндік парақтардың бүлінуіне, бұрынғы мәтіннің (графиканың) толық жойылмаған іздерінің бүлінуіне жол берілмейді. Дипломдық жұмыс/жоба мәтінінде сканерленген графиктерді, диаграммаларды, кестелерді және басқа

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	17 стр. из 44

да ұқсас иллюстрацияларды пайдалануға рұқсат етілмейді.

Диссертациядағы / жобадағы тегі, ұйымдардың атаулары, бұйымдардың атауы және басқа да тиісті атаулар түпнұсқа тілінде берілген.

Тиісті атауларды транслитерациялауға және ұйымдардың аттарын дипломдық жұмыстың немесе дипломдық жобаның тіліне аударып, түпнұсқа атауын (бірінші рет айтқан кезде) қосуға рұқсат етіледі.

Дипломдық жұмыс пен дипломдық жобаны құру

Дипломдық жұмыстың және "КІРІСПЕ" дипломдық жобасының құрылымдық элементтерінің атаулары, бөлімдердің атаулары, "ҚОРЫТЫНДЫ", "ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ" дипломдық жұмыстың және дипломдық жобаның құрылымдық элементтерінің тақырыптары ретінде қызмет етеді және мазмұнында да, мәтінінде де абзац шегінісінен бас (бас) әріптермен жазылады.

Жұмыстың негізгі бөлігі бөлімдер мен бөлімдерге бөлінуі керек. Бөлімдер мен бөлімдердің тақырыптары болуы керек. Тақырыптар бөлімдер мен бөлімдердің мазмұнын нақты және қысқаша көрсетуі керек.

Кіші бөлімдердің атаулары абзац шегінісінен бас әріппен, соңында нүктесі жоқ, астын сызбай басып шығарылуы керек. Егер атау екі сөйлемнен тұрса, олар нүктемен бөлінеді.

Дипломдық жұмыс және дипломдық жоба беттерін нөмірлеу

Беттер араб цифрларымен нөмірленіп, дипломдық жұмыстың немесе дипломдық жобаның бүкіл мәтініне сәйкес нөмірленуі керек. Бет нөмірі парақтың төменгі бөлігінің ортасына нүктесіз қойылады.

"Титулдық бет", "Дипломдық жұмыс тапсырмасы /Жобалық тапсырма", "Аңдатпа" (дипломдық жоба үшін), "Мазмұн", "Кіріспенің" бірінші беті беттердің жалпы нөмірленуіне енгізіледі. "Титулдық бетте", "дипломдық жұмысқа тапсырмада (Жобалық тапсырмада)", "Аңдатпада", "Мазмұнда" бет нөмірлері қойылмайды.

Жеке парақтарда орналасқан иллюстрациялар мен кестелер дипломдық жұмыс / жоба беттерінің жалпы нөмірленуіне кіреді немесе қосымшаларға енгізіледі.

А3 форматындағы парақтағы иллюстрациялар, кестелер бір бет ретінде есепке алынады.

Бөлімдер мен бөлімшелерді нөмірлеу

Дипломдық жұмыс пен дипломдық жобаның бөлімдерінде араб цифрларымен нүктесіз белгіленген және абзац шегінісінен жазылған барлық бітіру жұмысының шегінде реттік нөмірлер болуы тиіс. Бөлімшелер әр бөлімнің ішінде нөмірленуі керек. Бөлім нөмірі нүктемен бөлінген бөлім және бөлім нөмірлерінен тұрады. Кіші бөлім нөмірінің соңында нүкте қойылмайды. Бөлімдер бір немесе бірнеше және кіші бөлімдерден тұруы мүмкін.

Ішкі бөлімдердің ішінде тізімдер болуы мүмкін.

Әрбір санаманың алдында сызықша немесе қажет болған жағдайда

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	18 стр. из 44

құжаттың мәтінінде санамалардың біріне, кіші әріпке (е, з, й, о, с, б, ы қоспағанда) сілтеме қою керек, содан кейін жақша қойылады.

Иллюстрациялар

Иллюстрациялар (суреттер, сызбалар, карталар, графиктер, диаграммалар, компьютерлік басып шығарулар, диаграммалар, фотосуреттер және т.б.) тезисте / жобада олар бірінші рет айтылған мәтіннен кейін немесе келесі бетте орналастырылуы керек.

Барлық иллюстрацияларға диссертация/жоба мәтіні бойынша сілтемелер берілуі керек. Иллюстрацияларға сілтеме жасау кезінде жазу керек "...2-суретке сәйкес..." немесе "...2-суретте көрсетілгендей...».

Иллюстрациялар компьютерлік нұсқада, соның ішінде түрлі-түсті болуы мүмкін. Компьютерлік басып шығаруды пайдалану арқылы сызбаларды, графиктерді, диаграммаларды, схемаларды орындауға рұқсат етіледі. А4 өлшемінен кіші фотосуреттер стандартты ақ қағаз парақтарына жабыстырылуы керек.

Қосымшалардағы иллюстрацияларды қоспағанда, иллюстрациялар араб цифрларымен нөмірленуі керек.

Диплом жұмысындағы/ жобадағы барлық иллюстрациялар "Сурет" сөзімен белгіленеді. "Сурет" сөзі, оның нөмірі мен атауы жолдың ортасында орналасады және иллюстрацияның өзінен кейін нүктемен бөлінеді (14-қосымша).

Қажет болған жағдайда иллюстрацияларда түсіндірме деректер болуы мүмкін (сызба астындағы мәтін). Бұл жағдайда "Сурет" сөзі, оның нөмірі мен атауы түсіндірме деректерден кейін қойылады.

Кестелер

Кестелер көрсеткіштерді салыстырудың жақсы көрінуі мен ыңғайлылығы үшін қолданылады. Кестенің атауы оның мазмұнын көрсетуі керек, дәл және қысқа болуы керек. Кестенің атауын кестенің үстіне қою керек, "Кесте" сөзінен кейін келесі жолда абзац шегінісі бар.

Кесте жұмыста бірінші рет айтылған мәтіннен кейін немесе келесі бетте орналастырылуы керек.

Барлық кестелерде жұмыс мәтіні бойынша сілтемелер болуы керек. Сілтеме кезінде оның нөмірін көрсететін "Кесте" сөзін жазу керек. Қосымшалардағы кестелерді қоспағанда, кестелер араб цифрларымен нөмірленуі керек.

Көптеген жолдары бар кестені басқа бетке көшіруге рұқсат етіледі. Кестенің бір бөлігін басқа бетке ауыстырған кезде "Кесте" сөзі мен оның нөмірі сол жақта бір рет кестенің бірінші бөлігінің үстінде абзац шегінісімен көрсетіледі, басқа бөліктердің үстінде "жалғасы" сөзі жазылады және кесте нөмірі көрсетіледі, мысалы: 1-кестенің жалғасы (бұл жазба кестенің жалғасатын бөлігінің жоғарғы оң жақ бұрышында жасалады).

Көптеген графиктері бар кестені қосымшаға шығарған жөн.

Көптеген графиктері бар кестені бөліктерге бөлуге және бір бөлікті бір беттің астына қоюға рұқсат етіледі. Көлемдік кестені А3 форматындағы параққа орналастыруға рұқсат етіледі.

Егер кесте бағанының әр түрлі жолдарында қайталанатын мәтін бір сөзден тұрса, онда оны бірінші жазғаннан кейін тырнақшамен ауыстыруға рұқсат етіледі; егер екі немесе одан да көп сөзден болса, онда бірінші қайталағанда оны "бірдей" сөздермен, содан кейін тырнақшамен ауыстырады. Қайталанатын сандардың, маркалардың, белгілердің, математикалық және химиялық белгілердің орнына тырнақшаларды қоюға жол берілмейді. Егер кестенің кез-келген жолындағы сандық немесе басқа деректер келтірілмесе, онда сызықша қойылады.

Кестенің графиктері мен жолдарының тақырыптары жекеше бас әріппен, ал графиктердің субтитрлері кіші әріппен жазылуы керек, егер олар тақырыппен бір сөйлем құраса немесе бас әріппен жазылса, егер олар тәуелсіз мәнге ие болса. Кестелердің тақырыптары мен субтитрлерінің соңында нүктелер қойылмайды.

Сол, оң, жоғарғы және төменгі жағындағы кестелер әдетте сызықтармен шектеледі. Кестедегі қаріп өлшемін мәтінге қарағанда кішірек қолдануға рұқсат етіледі. Графиктердің тақырыптары, әдетте, кесте жолдарына параллель жазылады. Қажет болған жағдайда баған тақырыптарының перпендикуляр орналасуына жол беріледі. Кестенің басын кестенің қалған бөлігінен сызықпен бөлу керек. Кесте дизайнының мысалы 15-қосымшада келтірілген.

Жоғарғы мәтін, "Кесте" сөзі және төменгі мәтін арасындағы қашықтық бір бос жолды құрайды. Оның атауы бар "Кесте" сөзі мен тікелей кесте арасында бос жолдарға жол берілмейді.

Ескертпелер

"Ескерту" сөзін бас әріппен және астын сызбай басып шығару керек.

Егер мәтіннің, кестелердің немесе графикалық материалдың мазмұнына түсініктемелер немесе анықтамалық деректер қажет болса, ескертулер қорытынды жұмыста келтіріледі.

Ескертпелер мәтіндік, графикалық материалдан кейін немесе осы ескертпелер кіретін кестеде орналастырылуы керек. Егер Ескертпе бір болса, онда "Ескертпе" деген сөзден кейін сызықша қойылады және Ескертпе бас әріппен басылады. Бір ескерту нөмірленбейді. Бірнеше ескертпелер араб цифрларымен нүкте қойылмай ретімен нөмірленеді. Кестеге ескерту кестенің соңына кестенің соңын білдіретін сызықтың үстіне қойылады.

Формулалар мен теңдеулер

Формулалар мен теңдеулер мәтіннен бөлек жолға бөлінуі керек. Әрбір формуланың немесе теңдеудің үстінде және астында бір бос жол қалуы керек. Егер теңдеу бір жолға сыймаса, онда ол тең белгіден кейін (-) немесе плюс (+), минус (-), көбейту (\times), бөлу ($:$) немесе басқа математикалық белгілерден кейін берілуі керек, келесі жолдың басындағы белгі қайталады. Көбейту

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	20 стр. из 44

операциясын білдіретін белгідегі формуланы беру кезінде " × " белгісі қолданылады.

Таңбалар мен сандық коэффициенттердің мәндерін түсіндіру формулада берілген ретпен формуланың астына тікелей берілуі керек.

Жұмыстағы формулалар барлық дипломдық жұмыс немесе дипломдық жоба шегінде реттік нөмірлеу арқылы жақшадағы араб цифрларымен жолдың оң жағында нөмірленуі керек.

Мысалы:

$$A = a \times b \quad (1)$$

Мәтіндегі формулалардың реттік нөмірлеріне сілтемелер жақшада беріледі. Мысалы, " ... формулада (1)...».

Қосымшаларда орналастырылған формулалар әр қосымшаның ішінде араб цифрларымен жеке нөмірленуі керек, әр цифрдың алдына қосымшаның белгілері қосылады, мысалы формула (А. 1).

Математикалық теңдеулердің жұмысындағы презентация тәртібі формулалармен бірдей.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі және сілтемелер

Пайдаланылған әдебиет көздері туралы мәліметтер диссертация / жоба мәтініндегі дереккөздерге сілтемелердің пайда болу тәртібімен Пайдаланылған әдебиеттер тізімінде орналастырылуы, араб цифрларымен нүктесіз нөмірленуі және абзац шегінісінен басып шығарылуы тиіс (12-қосымша).

Жалпы құжатқа немесе оның бөлімдері мен қосымшаларына сілтеме жасау керек.

Стандарттар мен техникалық шарттарға сілтеме жасау кезінде олардың белгіленуі ғана көрсетіледі, бұл ретте стандарт пайдаланылған көздер тізімінде толық сипатталған жағдайда олардың бекітілген жылы көрсетілмеуге жол беріледі.

Бітіру жұмысының мәтініндегі Пайдаланылған әдебиет көздеріне сілтемелер төртбұрышты жақшада берілуі керек. Мысалы, [2, б.17]. Бұқаралық ақпарат құралдарынан, интернет - ресурстардан алынған ақпаратты жақшаға қолданған кезде тек дереккөз нөмірін көрсетуге болады, мысалы, [7].

Қосымшалар

Қосымшалар дипломдық жұмыстың/жобаның жалғасы ретінде оның келесі беттерінде ресімделеді.

Жұмыс/жоба мәтінінде барлық қосымшаларға сілтемелер берілуі керек. Қосымшалар дипломдық жұмыс / жоба мәтінінде оларға сілтеме ретімен орналастырылады.

Әр қосымшаны жаңа беттен бастау керек, беттің ортасынан жоғарыдан "ҚОСЫМША" сөзі және оның белгілері, дипломдық жұмысты немесе дипломдық жобаны жазу тіліне сәйкес, мысалы, А ҚОСЫМШАСЫ.

Қосымшаларды нөмірлеу Е, З, О, С, Б, Ы, Ъ әріптерін қоспағанда, А-дан

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	21 стр. из 44

бастап жазылған дипломдық жұмыс тілінде БАС ӨРІПТЕРМЕН жүргізіледі.

Қосымшада мәтінге қатысты симметриялы түрде (ортасында) жеке жолдың бас әрпімен жазылатын тақырып болуы керек.

Қосымшалар дипломдық жұмыстың немесе дипломдық жобаның қалған бөлігімен ортақ болуы керек.

Егер дипломдық жұмыста немесе дипломдық жобада бір қосымша болса, онда оны нөмірлемеуге рұқсат етіледі.

Өлшем бірліктері белгіленген стандарттарға сәйкес белгіленуі тиіс, ал көрсеткіштер мен басқа да цифрлық деректер белгілердің артық санынсыз келтірілуі тиіс, мысалы, сомалар мың немесе миллион теңгеге дейін дөңгелектенеді (оннан бір бөлігімен), пайыздар - 0,01% дейінгі дәлдікпен.

Жұмыста терминдердің, шартты белгілердің және сөздердің жалпы қабылданған қысқартуларының бірлігі сақталады (мысалы, қабылданған ҚЕХС аббревиатурасы - қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары).

13. Дипломдық жұмыстарды/жобаларды алмасуды тексеру тәртібі

Дипломдық жұмыстар/жобалар басқа тілден аударылған мәтінді пайдалануды қоса алғанда, мағынасын өзгертпестен (парафразалар) сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік ауыстыра отырып, алынған материалдың және мәтінді пайдаланудың бар-жоғын тексеруден өтеді. Бұл тексеру қосылған модульдерді пайдалана отырып, қарыздарды тексеру үшін университеттің лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз етуінде жүргізіледі.

Дипломдық жұмыстарды/жобаларды қарыз алудың бар-жоғын тексеру тәртібі білім алушылардың жазбаша жұмыстарын қарыз алудың бар-жоғын тексеру қағидаларында айқындалады. Қазтұтынуодағының ҚарУ-ПРВ-09-2022.

Бітіру жұмыстарын көшіру және плагиат тұрғысынан тексеру тиісті білім беру бағдарламасы бойынша дипломдық жұмысты немесе дипломдық жобаны аттестаттау комиссиясына бергенге дейін кемінде 15 күн бұрын жүзеге асырылады.

Аяқталған дипломдық жұмыс немесе rtf немесе pdf форматындағы электронды жеткізгіштегі дипломдық жоба қарыз алуды тексеру үшін университеттің лицензиялық бағдарламалық жасақтамасында тексеруді жүргізетін, тексеру нәтижелері бар анықтаманы түсіретін жауапты тұлғаға белгіленген тәртіппен беріледі. Дипломдық жұмысты немесе дипломдық жобаны қарыздың бар-жоғын тексеру нәтижелері бойынша анықтама ғылыми жетекшінің пікіріне қоса беріледі және онымен бірге сақталады.

Білім алушының өзі орындаған жұмысты тексеру нәтижелерімен танысуға құқығы бар.

Дипломдық жұмысты/жобаны университеттің лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз етуінде қарыздардың бар-жоғын тексеру нәтижелерін кафедра меңгерушісі бітіру жұмысын қорғауға жіберу туралы

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	22 стр. из 44

шешім қабылдаған кезде ескереді.

Егер университеттің лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз етуіндегі көшірудің бар-жоғын дипломдық жұмысты/жобаны тексеру нәтижелері белгіленген нормаларға сәйкес келмесе, онда ол пысықтауға, содан кейін қарыз алу мәнін қайта тексеруге жіберіледі. Бір бітіру жұмысын қарызға алу үшін тексеру екі реттен артық жүргізілмеуі мүмкін.

Университеттің лицензиялық бағдарламасында дипломдық жұмыстың/жобаның қарызға алынуына қайта тексеру тиісті білім беру бағдарламасы бойынша дипломдық жұмысты немесе дипломдық жобаны аттестаттау комиссиясына бергенге дейін 7 күннен кешіктірілмей жүргізілуге тиіс.

Егер университеттің лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз етуіндегі қарыздардың бар-жоғын дипломдық жұмысты/жобаны қайта тексеру нәтижелері белгіленген нормаларға сәйкес келмесе, студент ағымдағы оқу жылында оны қорғауға жіберілмейді.

Білім алушы келесі оқу жылында қайта өңделген дипломдық жұмысты немесе дипломдық жобаны қорғау үшін қалпына келтірілуі мүмкін.

14. Дипломдық жұмыстың және дипломдық жобаның соңғы нұсқасын рәсімдеу

Соңғы нұсқада дипломдық жұмыс/жоба А4 форматындағы ақ қағаз парағының бір жағында компьютер мен принтердің көмегімен баспа түрінде орындалуы керек.

Дипломдық жұмыс пен дипломдық жобаның көлемі қосымшаларды есепке алмағанда 50-80 бетті құрауы тиіс.

Бітіруші кафедрада бітіру жұмысының ресімдеу жөніндегі талаптарға сәйкестігі тұрғысынан нормобақылау жүргізіледі.

Дипломдық жұмыстың /жобаның соңында пайдаланылған әдебиеттер тізімінен кейін студенттің(лердің) тегі мен бітіру жұмысының аяқталу күні(күні, айы және жылы) көрсетілген қолы қойылады.

Студент дайын дипломдық жұмысты/жобаны ғылыми жетекшіге ұсынады. Диплом жұмысының/жобаның ғылыми жетекшісі объективті (оң немесе теріс) сипаттама беретін шолуды дайындайды, атап айтқанда:

- зерттеу тақырыбының өзектілігін растайды;
- жұмыста тұжырымдалған тұжырымдар мен ұсыныстардың теориялық және практикалық маңыздылығын атап көрсетеді;
- студенттің теориялық сипаттағы ақпарат көздерімен және практикалық материалдармен жұмыс істей білуді қоса алғанда, дипломдық зерттеу әдістерін жеткілікті меңгергендігін хабарлайды;
- студент университетте алған білімін нақты міндеттерді (әдістемелік сипаттағы және практикалық қызметте) шешу үшін қолдану қабілетін көрсетті ме;

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	23 стр. из 44

- студент көрсеткен бастама мен бітіру жұмысын орындаудағы дербестік дәрежесін көрсетеді;

- студенттің еңбекқорлығымен, ұқыптылығымен, шығармашылық даралығымен ерекшеленетінін атап өтеді;

- дипломдық жұмысты немесе дипломдық жобаны қорғауға жіберу туралы қорытынды береді.

Пікірге ғылыми жетекші қол қояды, оны дайындау күні қойылады. Егер ғылыми жетекші университеттің оқытушысы болып табылмаса, онда оның қолы өзі жұмыс істейтін ұйымның кадр қызметі қызметкерінің қолымен және мөрмен расталуы керек.

Ғылыми жетекшінің қорғауға рұқсаты бар оң пікірі болған жағдайда тезис /жоба кафедра меңгерушісіне беріледі, содан кейін рецензиялауға жіберіледі.

Дипломдық жұмыс/жоба мақұлданбаған жағдайда, ғылыми жетекші оған қол қоймайды және теріс пікір жазады, онда ол диссертацияны/жобаны қорғауға жібермеу туралы шешімін негіздейді.

Дипломдық жұмыс/жоба ғылыми жетекшінің пікірімен және университеттің лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз етуіндегі қарыздардың бар-жоғын тексеру нәтижелері туралы анықтамамен бірге бітіруші кафедра меңгерушісіне беріледі.

Кафедра меңгерушісі бітіру жұмысымен, ұсынылған құжаттармен танысады және олардың негізінде дипломдық жұмысты/жобаны қорғауға жіберу немесе жібермеу туралы шешім қабылдайды. Егер кафедра меңгерушісі студентті(студенттерді) дипломдық жұмысты/жобаны қорғауға жіберу мүмкін емес деп есептесе, бұл мәселе дипломдық жұмысты/жобаны(ларды) орындаған студенттің(тердің) және ғылыми жетекшінің(лердің) міндетті қатысуымен кафедра отырысында қаралады.

Студенттерінің дипломдық жұмысы немесе дипломдық жобасы ғылыми жетекшінің пікірімен, рецензиямен және университеттің лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз етуіндегі қарыздардың бар-жоғын тексеру нәтижелері туралы анықтамамен ПҚДО директорына қорытынды аттестаттау басталғанға дейін 10 күн бұрын және 5 күн бұрын бітіруші кафедра меңгерушісіне беріледі.

Дипломдық жұмысты/жобаны рецензиялау

Аяқталған дипломдық жұмыстар/ қорғауға жіберілген жобалар сыртқы рецензиялау рәсімі үшін рецензентке жіберіледі.

Сыртқы рецензенттердің тізімдері біліктілігі қорғалатын дипломдық жұмыс/жоба бейініне сәйкес келетін өндіріс және ғылыми ұйымдар мамандары қатарынан бітіруші кафедра меңгерушісінің ұсынуы бойынша ректордың бұйрығымен бекітіледі. Сыртқы рецензенттер ретінде басқа жоғары оқу орындарының профессорлары, доценттері мен оқытушылары да тартылуы мүмкін. Рецензенттердің қорғалатын дипломдық жұмыс/жоба бейініне сәйкес келетін жоғары білімі, ғылыми дәрежесі/дәрежесі (бар болса) болуы тиіс.

Рецензент дипломдық жұмысқа/жобаға жазбаша рецензия береді, онда

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	24 стр. из 44

зерттелетін тақырыптың өзектілігі, жаңалығы және практикалық маңыздылығы, дипломдық зерттеу тақырыбының маман даярлау бейініне сәйкестігі, Берілетін дәреже немесе берілетін біліктілік, жүргізілген зерттеудің дербестігі, қорытындылар мен ұсыныстардың болуы, мәселені шешу дәрежесі және зерттеудің аяқталуы көрсетілуі тиіс. Рецензияда балдық-рейтингтік әріптік жүйе бойынша бағаны және тиісті бакалавр дәрежесін беру мүмкіндігін көрсете отырып, дәлелді қорытынды беріледі.

Рецензия машинкамен басылған нұсқада ресімделуі және рецензент оны дайындау күнін көрсете отырып қол қоюы тиіс. Рецензенттің қолы рецензенттің жұмыс орны бойынша ұйымның мөрімен куәландырылуға тиіс.

Студент(тер) дипломдық жұмысты/жобаны ғылыми басшының(лардың) "қорғауға жіберіледі" деген оң пікірі және қорғалатын бітіру жұмысының бейініне сәйкес келетін маманның рецензиясы болған кезде ғана қорғайды.

Студент(тер) рецензенттің оң және теріс қорытындысы кезінде дипломдық жұмысты/жобаны қорғауға жіберіледі.

Студент ғылыми жетекшінің пікірінің мазмұнымен және рецензиямен аттестаттау комиссиясының отырысына дейін танысуы керек.

Дипломдық жұмыс/жоба дипломдық жұмысты / жобаны қорғау басталғанға дейін 5 жұмыс күнінен кешіктірмей келесі құжаттармен бірге қатты мұқабалы аттестаттау комиссиясына ұсынылады:

- ғылыми басшының(лардың) пікірі;
- университеттің лицензиялық бағдарламасында қарыздардың бар-жоғын тексеру нәтижелері туралы анықтама;
- диплом жұмысына/жобаға шолу.

АҚ-ға дипломдық жұмыстын/жобаның ғылыми және практикалық құндылығын сипаттайтын материалдар (бейресми Пікірлер, анықтамалар және зерттеу нәтижелерін енгізу актілері және т.б.) ұсынылады.

Дипломдық жұмысты/жобаны студенттің қалауы бойынша қорғау қазақ, орыс немесе ағылшын тілдерінде жүргізіледі.

Дипломдық жұмысты/жобаны қорғау заманауи техникалық құралдардың мультимедиялық презентациялары және ақпараттық-коммуникациялық технологиялар саласындағы жетістіктер түріндегі электрондық ресурстарды пайдалана отырып жүзеге асырылуы тиіс.

Дипломдық жұмыстарды/жобаларды қорғау қорытынды аттестаттау кестесіне сәйкес тиісті білім беру бағдарламалары бойынша аттестаттау комиссияларының отырысында жүргізіледі. Екі және одан да көп студенттер орындаған кафедрааралық дипломдық жобаларды қорғау тиісті білім беру бағдарламалары бойынша Аттестаттау комиссияларының бірлескен отырысында жүргізіледі.

Шектеу іс-шаралары жүзеге асырылған, төтенше жағдай енгізілген, әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған жағдайларда қорытынды аттестаттауды өткізу шеңберінде дипломдық жұмыстарды / жобаларды қорғау форматын өңірдегі және елдегі қалыптасқан

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	25 стр. из 44

жағдайға сәйкес университет айқындайды.

Қашықтықтан форматта дипломдық жұмыстарды/жобаларды қорғау қорытынды аттестаттау кестесіне сәйкес әртүрлі онлайн - платформалардың (Webex, ZOOM, GoogleMeet және т.б.) бейнеконференцияларын пайдалана отырып жүргізіледі.

Аралас форматта дипломдық жұмыстарды/жобаларды қорғау дәстүрлі түрде қорытынды аттестаттау кестесіне сәйкес ЖОО аудиторияларында жүргізіледі.

Дипломдық жұмыстар мен дипломдық жобаларды қорғау кезінде міндетті түрде білім алушылардың жеке басын сәйкестендіру жүргізіледі.

15. Дипломдық жұмыс пен дипломдық жобаны қорғау және бағалау тәртібі

Аттестаттау комиссиясында (бұдан әрі-АК) дипломдық жұмысты/жобаны қорғау тәртібі білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, аралық және қорытынды аттестаттауды жүргізу қағидаларына сәйкес айқындалады.

Дипломдық жұмыстар мен дипломдық жобаларды қорғау академияның ашық отырысында белгіленген мерзімде жүргізіледі.

Дипломдық жұмысты немесе дипломдық жобаны қорғау бітіруші кафедра студенттерінің, оқытушыларының қатысуымен жария түрде ұйымдастырылады. Қорғауға сондай-ақ ғылыми жетекші(лер), базасында дипломдық зерттеу жүргізілген ұйымның өкілдері және басқа да мүдделі тұлғалар шақырылуы мүмкін.

Дипломдық жұмысты/жобаны қорғауға студент(тер) мұқият дайындалуы керек: өз сөзінің тезистерін(хабарламасын) құрастыру, иллюстрациялық материалдарды (кестелер, схемалар, үлестірме материалдар, презентациялар және т.б.) дайындау.

Студент ұсынған үлестірме материалдар схемалар, аналитикалық кестелер, графиктер, диаграммалар, қорытындылар мен ұсыныстардың қысқаша тізімі түрінде мақұлдауға лайық.

АК алдында дипломдық жұмысты немесе дипломдық жобаны қорғауда студент (тер) дипломдық жұмыстың немесе дипломдық жобаның мақсаты мен міндеттерін қысқаша және нақты сипаттайды, негізгі ережелерді баяндайды, хабарлайды және негіздейді, яғни өз тұжырымдары мен ұсыныстарын дәлелдейді. Сөз сөйлеу (хабарлама) үшін студентке 10 минуттан аспайтын уақыт беріледі. Екі және одан да көп студенттер орындаған дипломдық жобаны қорғау кезінде студенттерге сөз сөйлеу (хабарлама) үшін 20 минуттан аспайтын уақыт беріледі.

Диплом алушыға комиссия төрағасы мен мүшелері немесе дипломдық жұмысты/жобаны қорғауға қатысушылардың кез келгені сұрақтар қояды. Қойылған сұрақтарға диплом қысқа, бірақ толық жауаптар беруі керек. Қорғауға қатысушылар бітіру жұмысын талқылауға қатысуға құқылы.

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	26 стр. из 44

Талқылау аяқталғаннан кейін АК хатшысы Ғылыми басшының(лардың) пікірін және ұсынылған шолуды оқиды. Аттестаттау комиссиясының отырысында ғылыми жетекші дипломдық жұмыстың/жобаның орындалу барысын сипаттау үшін жеке өзі сөз сөйлей алады.

Диплом алушыға, шолуда және/немесе сөйлеген сөздерінде баяндалған ескертулерге жауап беруге мүмкіндік беріледі.

Дипломдық жұмысты немесе дипломдық жобаны бағалау балдық-рейтингтік әріптік жүйе бойынша аттестаттау комиссиясының жабық отырысында айқындалады. Дипломдық жұмысты/жобаны қорғау нәтижелері АК отырысының хаттамасымен әр студент бойынша жеке ресімделеді және қорғау жүргізілген күні жарияланады.

Дипломдық жұмысты/жобаны белгіленген мерзімде жазбаған және/немесе оны қорғамаған білім алушы университет студенттерінің қатарынан оған университет білім алушыларының қатарына қайта қабылданғаннан кейін диплом жұмысын/жобаны одан әрі қорғау құқығын бере отырып оқудан шығарылады.

Дипломдық жұмыс/жоба және оны аттестаттау комиссиясының алдында қорғаудың нәтижелері диплом бере отырып, тиісті білім беру бағдарламасы бойынша студентке бакалавр дәрежесін берудің міндетті шарттары болып табылады.

Қорытынды аттестаттау нәтижелерімен келіспеген студент дипломдық жұмысты/жобаны қорғау күні апелляцияға береді.

Апелляция өткізу үшін университет ректорының бұйрығымен біліктілігі білім беру бағдарламасының бағытына сәйкес келетін тәжірибелі оқытушылар қатарынан апелляциялық комиссия құрылады.

Апелляцияға өтініш академиялық мәселелер жөніндегі проректор басқаратын апелляциялық комиссия төрағасының атына жазылады. Өтінішті комиссия АК мүшелері мен апелляциялық комиссия мүшелерінің міндетті түрде қатысуымен 2 күн ішінде қарайды.

Апелляция қанағаттандырылған жағдайда АК отырысының хаттамасы қайта ресімделеді. Бұл жағдайда бірінші хаттаманың нәтижелері "Бағалау хаттамамен қайта қаралды" деген жазумен өтеледі № _____ беттегі _____" және барлық қатысушы АК мүшелері қол қояды.

Қанағаттанарлықсыз баға алғаннан кейін АК-ға денсаулық жағдайы туралы ұсынылған құжаттар қаралмайды.

Оң бағаны арттыру мақсатында дипломдық жұмысты/жобаны қайта қорғауға жол берілмейді.

Дипломдық жұмысты / жобаны қайта қорғауға) "қанағаттанарлықсыз" деген баға алған студенттерге қорытынды аттестаттаудың осы кезеңінде рұқсат етілмейді.

16. Дипломдық жұмыстарды сақтау тәртібі

Дипломдық жұмыстарды /жобаларды қорғаудан кейін бітіруші кафедра кафедра меңгерушісі бекітетін тізімдеме бойынша ЖОО мұрағатына береді.

Дипломдық жұмыстар/жобалар істер номенклатурасына сәйкес ЖОО мұрағатында сақталады.

Осы мерзім өткеннен кейін акт бойынша комиссия дипломдық жұмыстарды /жобаларды есептен шығарады.

17. Шығару және тарату

Осы әдістемелік нұсқауларды шығаруды және таратуды ЖЖЖОКАДМ қамтамасыз етеді.

18. Сақтау

Әдістемелік нұсқаулардың түпнұсқасы ЖЖЖОКАДМ, көшірмесі СҚЖАО-да сақталады.

Әзірлеушілер:

«Психология, педагогика және әлеуметтік жұмыс» кафедрасының доценті, п.ғ.к.

Кенжебаева С.К.

«Бухгалтерлік есеп және аудит» кафедрасының доценті

Разливаева Л.В.

«Туризм және мейрамханалық іс» кафедрасының доценті

Алексеенко Т.Н.

«Сандық инженерия және IT-аналитика» кафедрасының аға оқытушысы, магистр

Сатымбекова С.Б.

Келісілді:

Академиялық сұрақтар бойынша проректор
э.ғ.д., профессор

Накипова Г.Н.

Ректор аппаратының
басшысы

Еремин Ю.Н.

ЖЖЖОКАДМ директоры
э.ғ.к., профессор

Даниярова М.Т.

СҚЖАО директоры
э.ғ.к., доцент

Кудикенова Д.Г.

19. Қосымшалар

1- ҚОСЫМША

Кафедра меңг. _____
(кафедра атауы)

_____ (ТАӘ, ғылыми дәрежесі, ғылыми атауы)
студенттің _____
(топ, факультет атаулары)

_____ (күндізгі немесе күндізгі қашықтықтан оқу нысанын
қолдана отырып)

_____ (ТАӘ)

Тел. _____

Өтініш

Маған дипломдық жұмыстың (жобаның) № « _____ » тақырыбын бекітуді және ғылыми жетекші болып _____ тағайындалуын сұраймын.
(Аты-жөні, ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы)

Мен Қазтұтынуодағы Қарағанды университетінде қолданылып жүрген білім алушылардың өзара алмасу мәніне жазбаша жұмыстарын тексеру ережелерімен таныстым, оған сәйкес тікелей плагиат табу, көшіру пайызы бойынша белгіленген нормаларды сақтамау менің бітіру жұмысымды қорғауға жібермеу және университеттен шығарылғанға дейін тәртіптік шараларды қолдану үшін негіз болып табылады.

_____ (білім алушының қолы)

_____ (күні)

2- ҚОСЫМША

Дипломдық жұмысты (дипломдық жобаны) орындауға
тапсырыс

от «_____» _____ 202__ ж.

Ұйым _____

тақырып бойынша дипломдық жұмысты (дипломдық жобаны) орындауды тапсырады

студентке (терге) _____

(тобы, факультет, ТАӘ)

(тобы, факультет, ТАӘ)

Тапсырысты дипломдық жұмысты (дипломдық жобаны) орындау қажеттілігінің
себебі _____

Тапсырыс беруші _____ Орындаушы _____

лауазымы, ұйым басшысының (студенттің тегі, аты, әкесінің аты)
тегі, аты, әкесінің аты)

Ұйым мөрі

3-ҚОСЫМША

Ұйым _____
(ұйымның атауы)

№ ____ ХАТТАМАДАН КӨШІРМЕ

«__» _____ 202__ ж.

ТЫҢДАЛДЫ

Студенттің (тердің) хабарламасы _____
(**ЖОО атауы, факультет, оқу тобы**)

(**студенттің (тердің) тегі, аты, әкесінің аты**)

тақырыпта орындалған дипломдық жұмыста (дипломдық жобада) жасалған зерттеу
нәтижелері туралы _____

ҚАУЛЫ ЕТТІ

Студенттің (тердің) ақпаратын тыңдап _____
(**ТАӘ**)

Тақырып бойынша диплом жұмысының (жобаның) _____

Ұйым басшысы _____
(**ТАӘ**)

осы дипломдық жұмыста (дипломдық жобада) келтірілген тұжырымдар мен ұсыныстар
ұйымның қызметінде ескеріліп, қолданылуы керек.

Дипломдық жұмыс (дипломдық жоба) ұсыныстары

202 __ __ жылы ұйымда сынақтан өткізу, содан кейін оң нәтижелерді дипломдық жұмыс
(дипломдық жоба) авторының қорытындылары мен ұсыныстарын пайдалану (енгізу)
туралы актімен ресімдеу арқылы енгізу.

Ұйым басшысы _____
(қолы) (қолының талдамасы)

Ұйым мөрі

4-ҚОСЫМША

(ЖОО атауы)

Факультет _____ Кафедра _____

Білім беру бағдарламасы _____ «_____» _____

БЕКІТЕМІН

Кафедра меңг. _____

(кафедра атауы)

(ТАӘ, ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы)

(қолы)

«_____» _____ 202_ж.

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС БОЙЫНША ТАПСЫРМА / ЖОБАЛЫҚ ТАПСЫРМА

Студентке (терге) _____

(тегі, аты, әкесінің аты)

1. Дипломдық жұмыстың тақырыбы (дипломдық жобаның) тақырыбы _____

Университет бойынша «_____» _____ 202_ж. №_____ бұйрықпен бекітілді.

2. Аяқталған дипломдық жұмыстың(диплом жобасының) мерзімі _____

3. Дипломдық жұмыстың (дипломдық жобаның)бастапқы деректері _____

4. Дипломдық жұмыста (дипломдық жобада) әзірленуге жататын мәселелердің тізбесі:

а) _____

б) _____

в) _____

5. Ұсынылған негізгі әдебиет: _____

Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша
әдістемелік нұсқаулар

11 нұсқа
2023 г.

Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023

33 стр. из 44

5-

ҚОСЫМША

Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті

Иванов И.И.

Еңбек нарығын мемлекеттік реттеу

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

6B04101 «Экономика»

Қарағанды 202__

6-ҚОСЫМША

«Қорғауға жіберіледі»

Кафедра меңг. _____

(ТАӘ, ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы)

« ____ » _____ 202__ ж.

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

Тақырыбы: « _____ »

білім беру бағдарламасы бойынша _____

Орындаған
топ студенті _____

(ТАӘ)

Ғылыми жетекші

(ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы)

(ТАӘ)

Қарағанды 202__

7-ҚОСЫМША

«Қорғауға жіберіледі»
ҚОО директоры

(ТАӘ, ғылыми дәрежесі, ғылыми
атағы)

«___» _____ 202__ ж.
Мөр

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

Тақырыбы: « _____ »

білім беру бағдарламасы бойынша _____

Орындаған
топ студенті _____

(ТАӘ)

Ғылыми жетекші

(ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы)

(ТАӘ)

Қарағанды 202__

Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша
әдістемелік нұсқаулар

11 нұсқа
2023 г.

Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023

36 стр. из 44

8- ҚОСЫМША

Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті

Темиртаева Г.Е., Макатова А.Е.

Жастардың әлеуметтік бағдарланған қызметін ұйымдастыру

ДИПЛОМДЫҚ ЖОБА

6В10201 «Әлеуметтік жұмыс»

Қарағанды 202__

9-ҚОСЫМША

Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті

**«Қорғауға жіберіледі»
Кафедра меңгерушісі**

«__» _____ 202__ г.

ДИПЛОМДЫҚ ЖОБА

тақырыбы: « _____ »

білім беру бағдарламасы бойынша _____

**Орындағандар
топ студенті**

(ТАӘ)

топ студенті

(ТАӘ)

Ғылыми жетекшілер

(ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы)

(ТАӘ)

(ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы)

(ТАӘ)

Қарағанды 202__

10-ҚОСЫМША

Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті

«Қорғауға жіберіледі»
Кафедра меңг.

«Қорғауға жіберіледі»
Кафедра меңг.

«__» 202 ж.

«__» 202 ж.

ДИПЛОМДЫҚ ЖОБА

тақырыбы: « _____ »

білім беру бағдарламалары бойынша _____

Орындағандар
топ студенті

(ТАӘ)

топ студенті

(ТАӘ)

Ғылыми жетекшілер

(ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы)

(ТАӘ)

(ғылыми дәрежесі, ғылыми атағы))

(ТАӘ)

Қарағанды 202

11 ҚОСЫМША

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ	4
1. ЭКОНОМИКАНЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ КООПЕРАТИВТІК ҚАТЫНАСТАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ	6
1.1 Ұлттық экономикадағы кооперативтік қатынастар және олардың рөлі	6
1.2 Кооперативтік қатынастарды дамытудың шетел тәжірибесі және олардың кәсіпкерлікті дамытудағы рөлі	14
1.3 Трансформацияланған экономика жағдайында коопераицияның орны мен рөлі.....	21
1.4 ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙ ЖӘНЕ МЕХАНИЗМДІ ТАЛДАУ ЖАҒДАЙЫНДА КООПЕРАТИВТЕРДІҢ ЖҰМЫС ІСТЕУІ	29
1.5 Кооперативтің шаруашылық формаларын қалыптастыру ерекшеліктері 29	
1.6 Қазіргі жағдайда кооператиті қалыптастыру механизмі тиімділігінің бағасы	37
1.7 Кооперациядағы бірлескен процестерлі талдау	47
2 ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ТҰТЫНУ КООПЕРАЦИЯСЫНЫҢ ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҮНТАЛАНДЫРУ	56
2.1 Қазақстанның тұтыну коопераиясын дамыту және экономикалық әдістер	56
2.2 Кәсіпкерлік кооперативтік қатынастарды ұйымдастыру және дамыту нысандары	64
Қорытынды	72
ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ	75

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	40 стр. из 44

12- ҚОСЫМША

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

- 1 Чаянов А.В. Основные идеи и формы организации сельскохозяйственной кооперации. - М.: Наука, 2017. - 456 с.
- 2 Макконнэлл К., Брю С. Экономикс. Том 1. - М.: Республика, 2018. - 230 с.
- 3 Louis R. Labour cooperatives. Geneva: Intern. Labour office, 1920. - 45 p.
- 4 Ven Sikle J., Ladd G. A model of cooperative finance //Economics. - 2018. Vol. 65. - P. 2.
- 5 Львов Д.С. Реформы с позиции современной экономики //Научные труды Международного союза экономистов. - 2021. - Т.2. - 367 с.
- 6 НортД. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. - М.: Начала, 2020. - 132 с.
- 7 Ткач А.В. Кооперация в условиях рыночных отношений //Тезисы докладов межрегиональной научно-практической конференции «Развитие форм собственности многоукладной экономики и кооперации в АПК в условиях рынка». - М.: ВНИИЭСХ, 2019, С.3-6.
- 8 Калиев Г.А. Аграрная реформа в Казахстане: история, современность, перспективы. - Алматы: «Бастау», 2018. - 176 с.
- 9 Арынов Е.М. О стратегии экономических реформ в Казахстане: приоритеты и неотложные шаги. - Алматы: КИСИ, 2019. - 203 с.
- 10 Сатыбалдин А.А. Теоретические аспекты развития форм собственности и организации производства в сельском хозяйстве //Вестник сельскохозяйственной науки Казахстана. - 2018. - №8. - С.35.
- 11 Дахов И. Возможности возрождения кооперативного сектора экономики // Экономист. 2021. - № 1. - С.92.
- 12 Концепция по переходу Республики Казахстан к зеленой экономике. - <https://adilet.zan.kz/rus/docs/U1300000577> (дата обращения: 01.09.2022).
- 13 Годовой отчет НАО «Международный центр зеленых технологий и Инвестиционных проектов» за 2021 год. - <https://igtipc.org/images/docs/2022/otchet2021.pdf> (дата обращения: 15.09.2022).
- 14 Закон РК «О естественных монополиях» от 27 декабря 2018 года №204-VI. - <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1800000204> (дата обращения: 10.09.2022).

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	41 стр. из 44

13- ҚОСЫМША

1 КӘСІПОРЫН СУБЪЕКТ РЕТІНДЕ

1.1 Кәсіпорынның түсінігі мен сыныпталуы

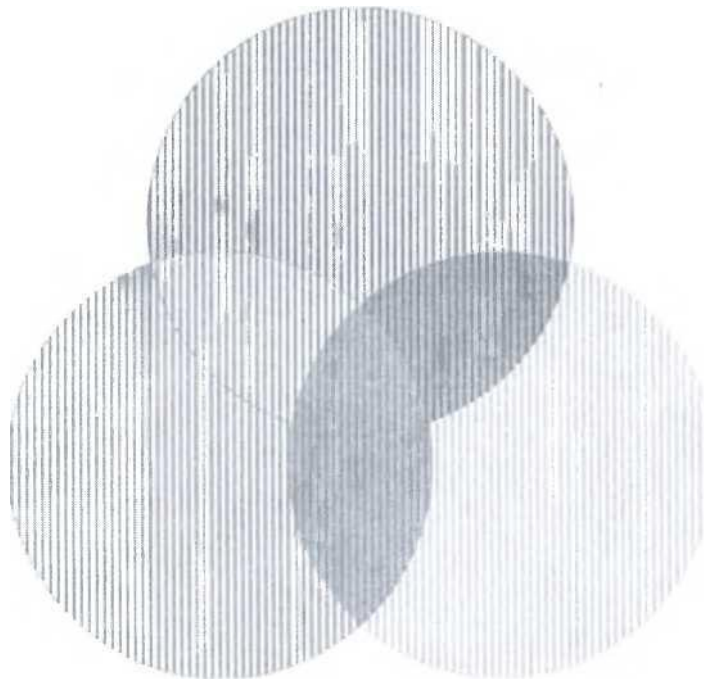
Кәсіпорын ел экономикасының негізгі буыны болып табылады. Кәсіпорында тауарлар өндіріледі, жұмыстар орындалады, қызметтер көрсетіледі; еңбекке қабілетті халықтың жұмыспен қамтылуын және тұтынушылық сұранысты қамтамасыз ететін жұмыс орындары құрылады. Кәсіпорын негізгі салық төлеуші болып табылады, мемлекеттік және жергілікті бюджеттердің кіріс бөлігін толықтырады. Кәсіпорындардың тиімді жұмысы-ұлттың әл-ауқаты мен мемлекеттің өркендеуінің маңызды шарты.

1.2 Экономикалық қызметтің ұйымдық-құқықтық нысандары

Кәсіпорындағы басқару механизмі экономикалық мүдделерді басқарудың нысандары, әдістері мен құралдарының жиынтығы болып табылады, олардың көмегімен оның экономикалық қызметіне әсер етеді, стратегиялық және ағымдағы мақсаттарға қол жеткізіледі. Кәсіпорынды басқару тетігі Елдің заңнамалық актілеріне сәйкес құрылатын және кәсіпорындардың ұйымдық-құқықтық нысандары, экономикалық қызметке әсер етудің экономикалық әдістері (кірістер, шығыстар, пайда, баға, жалақы) сияқты маңызды элементтерді қамтитын белгілі бір құрылымға ие.

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	42 стр. из 44

14 – ҚОСЫМША

1- сурет. Өңірлер бөлінісінде Қазақстан Республикасы халқының жұмыспен қамтылуы

	Дипломдық жұмыстар және дипломдық жобаларды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар	11 нұсқа 2023 г.
	Қазтұтынуодағының ҚарУ-МИ-95-2023	43 стр. из 44

15- ҚОСЫМША

Соңғы үш жылда өңірлер бойынша Қазақстан Республикасы халқының жұмыспен қамту серпіні 1-кестеде келтірілген.

1-кесте

Өңірлер бөлінісінде Қазақстан Республикасы халқының жұмыспен қамтылуы

Ескерту - Дереккөздерден [34]				

1-кестенің деректері жұмыссыздық деңгейінің төмендегенін куәландырады, бұл Қазақстан Республикасының Үкіметі тарапынан қабылданатын шаралардың тиімділігін растайды.

